

Varkens in ComfortClass: Vreten, Wroeten, Schurken en Snurken.

Door Sophie Alders¹

De resultaten van de eerste ronde varkens in de comfortClass zijn binnen. Verschillende kanten van het leven van de varkens in de stal zijn onderzocht, want is zo'n welzijnsstal nou eigenlijk automatisch ook beter?

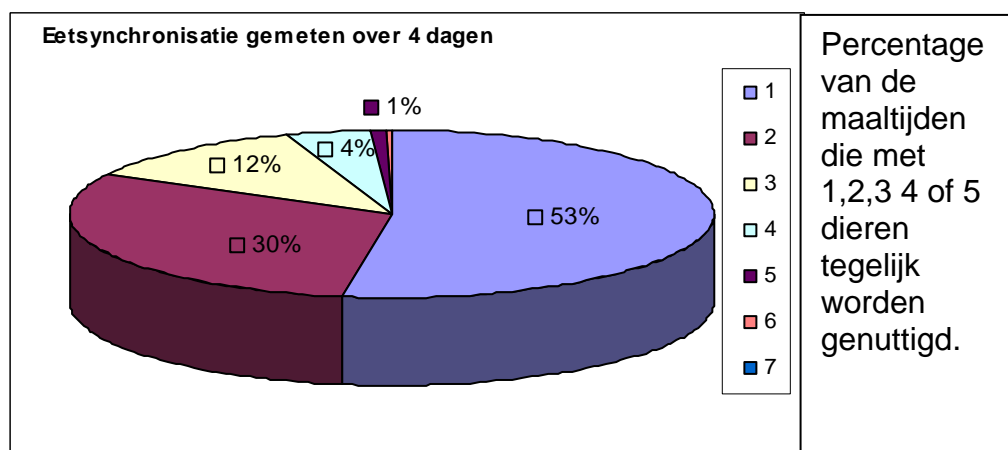
De ComfortClass stal is gebaseerd op de 10 behoeften van een varken. Deze behoeften zijn onder andere dat een varken graag wroet, samen eet en zijn eigen lichaamstemperatuur wil regelen. De ComfortClass stal is zo ingericht dat het de varkens in alle 10 behoeften tegemoet komt. In Raalte is een unieke *Proof of Principle* onderzoeksstal gebouwd, helemaal vanuit het perspectief van het varken. In dit artikel worden wat resultaten van de eerste ronde beschreven. In latere artikelen wordt dieper ingegaan op allerlei vragen en resultaten.

Met behulp van camera's is het activiteitenpatroon van de varkens onderzocht. Vooral de vraag of de stal nou eigenlijk wel goed ingericht is zoals wij denken staat centraal. De varkens zijn na de opfokperiode tot 30 kilo in de ComfortClass stal geplaatst. De biggen zijn ingedeeld in groepen van 12, 24 en 48. De ruime hokken voorzien de varkens van verschillende activiteitsgebieden. Het overdekte lignest springt in het oog. Daarnaast beschikken de varkens over een groot gedeelte dichte vloer, roosters, per 2 varkens een eetbak en per 6 varkens 1 drinkbak. Genoeg voorzieningen dus.

Verdeeld over de onderzoeksperiode zijn op 4 dagen beeldjes verzameld met de camera's. Ieder kwartier is een beeldje vastgelegd. Met behulp van deze beeldjes is er naar de varkens gekeken in welk gebied ze zich bevinden en of ze passief of actief zijn.

Samen eten

In de tien varkensbehoeften waar de stal op gebaseerd is staat dat varkens graag samen eten. Daarom zijn de hokken voorzien van 1 eetplek per 2 varkens. Dit is veel. Het onderzoek bevestigt dat varkens graag samen eten. 42% van de maaltijden wordt met zijn 2^{en} of 3^{en} gegeten en 5% eet zelfs met 4 of meer dieren tegelijk. Toch kiest 53% van de varkens ervoor om alleen te eten. Het feit dat er zoveel vreetplekken zijn in de stal kan nu kritischer bekeken worden. 95% van de maaltijden is maximaal met zijn drieën tegelijk. Wellicht kunnen 12 dieren met 3-4 vreetbakken ook uit de voeten.

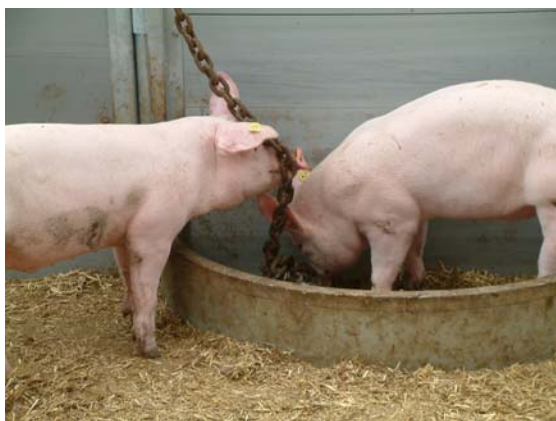
¹ Sophie Alders is studente aan Hogeschool Van Hall Larenstein en heeft samen met Michel van Mullem haar afstudeeronderzoek in de ComfortClass stal gedaan onder begeleiding van de Animal Sciences Group van Wageningen UR.

Douchen

Thermoregulatie is belangrijk voor een varken. De ComfortClass stal biedt een aantal faciliteiten waardoor het varken zijn eigen lichaamstemperatuur kan regelen. De overdekte lignesten biedt het varken de mogelijkheid om te rusten in een strobed met overdekking waardoor de temperatuur toch al snel een aantal graden warmer is dan de omgevingstemperatuur. Op alle 4 de meetdagen lag de gemiddelde temperatuur overdag rond 19 graden. Gedurende een etmaal lag 58% van de varkens in het lignest. De dichte vloer biedt de dieren wat meer verkoeling. 38% rust op de dichte vloer. 5% van de dieren kiest uiteindelijk toch om op de roosters te rusten. Wanneer de temperatuur boven een waarde van 24 graden komt gaan de neveldouches boven de roosters aan. Dit heeft twee gevolgen voor het gedrag van de dieren. De functie van het rooster verandert. Veel dieren vinden het heerlijk om onder de douches te staan, hierdoor ontstaat er veel commotie en drukte op het rooster. Meer dieren gaan liggen op de natte koele plekken, hierdoor verschuift het mestgedrag naar andere minder gewenste plaatsen zoals op de dichte vloer en in de lignesten. Samengevat blijkt dat de stal goede klimaatzones heeft voor het varken. Over de beste plaats waar de neveldouches kunnen worden geplaatst moet worden nagedacht.

Wroeten

De wroetgelegenheden in de stal zijn divers. 3 verschillende wroetbakken zijn getest. Simpele wroetcircels geven het varken de kans om lekker te wroeten in verschillende materialen en als beloning pulpbrokken te vinden. Ook zijn er 2 typen automatische wroetbakken getest. Door middel van een handeling die de varkens moeten uitvoeren worden ze beloond met brokken. Hierbij gaat het om het rondduwen van een kogel of het draaien aan een rol. Voordelen hiervan zijn dat het varken bezig is met zijn natuurlijke gedrag en dat de veehouder er geen zorg aan heeft. De wroetcircels moeten wel 2 keer per dag bijgevuld worden. Deze oplossing goedkoper en benadert meer de natuurlijke situatie.

Varkens bij de wroetcircel

De grootte van de wroetbakken was één van de vraagstukken in de eerste ronde. De maximale bezetting van de wroetbakken was 3 tot 5 dieren tegelijk direct na het verstrekken van het nieuwe wroetmateriaal gemeten. De vraag rees of er sprake is van veel of weinig "wroeters". Als de dieren niet allemaal even veel wroeten zou dit invloed kunnen hebben op de grootte van de wroetbak. Tijdens het onderzoek is er geen duidelijke conclusie gevonden of alle dieren even veel wroeten.

Een krul in de staart

Staartbijten ontstaat meestal uit frustratie of verveling. Als er geen staartbijten ontstaat bij de (niet-gecoupeerde!) varkens in de ComfortClass geeft dit ons een goede indicatie dat de dieren tevreden waren. We hebben de eerste ronde achter de rug, om antwoord te krijgen op de vraag of zo'n nieuwe stal nou echt biedt wat het varken vraagt kunnen we zeggen dat 94% van de varkens aan het eind van de mestperiode een gave krulstaart hadden! Dit geeft ons een goede indicatie dat de dieren behoorlijk tevreden waren met hun gelegenheid tot vreten, wroeten, schurken en snurken op *hun* wijze. Helemaal voor elkaar hebben we het nog niet, maar de stal lijkt sterk tegemoet te komen aan de behoeften van de dieren. 86% van de tijd deden ze gewoon niets en groeiden hun 900 gram per dag zoals het hoort.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het project *Varkens in ComfortClass*, en mede gefinancierd vanuit van de LNV – Wageningen UR onderzoeksprogramma's Dierenwelzijn en Verantwoorde Veehouderij.

